

Ljubljana, 23.2.09

Neetično preizkušanje gensko spremenjenega riža "Golden Rice" na otrocih

Po pisanju Daily Maila prejšnji teden so britanski in drugi znanstveniki preizkušanje novih sort GSO na otrocih označili za nesprejemljivo. Na internetni strani US Clinical Trials so potrdili, da so za namene testiranja, v nasprotju z etičnim kodeksom sprejetim v Nurembergu leta 1947, otroke na Kitajskem hranili z GS rižem.

Fundacija Syngenta je projekt Golden Rice skušala prikriti pod pretvezo humanitarne geste. Ta bi otrokom, ki odraščajo ob uborni prehrani, ponudila riž, ki je gensko spremenjen tako, da naj bi tvoril več vitamina A, ki ga v prehrani revnih otrok kronično primankuje. Pomanjkanje lahko vodi do poškodb vida, slabšega razvoja možganov in odpovedi imunskega sistema. Vendar pa so derivati vitamina A strupeni in lahko privedejo tudi do prirojenih okvar plodu. Zato je uživanje takšnega riža za zdrave ljudi škodljivo in tvegano. Poleg tega je Syngenta ta GS riž, kot je običajno, zavarovala s patentom.

Kritike izpostavljajo dejstvo, da riž ni bil predhodno testiran na živalih, temveč so z njim, brez predhodnih varnostnih preizkusov, hranili otroke, stare med 6 in 10 let. V nuremberškem etičnem kodeksu je določeno, da otroci, mlajši od 10 let, pravno niso sposobni podati potrebne izjave o strinjanju za sodelovanje v takšnem poskusu.

V odprtem pismu, naslovljenem na upokojenega profesorja Roberta Russella, ki ga je podpisalo 22 britanskih in drugih znanstvenikov, je izraženo mnenje, da projekt Golden Rice jasno odseva poteze biotehnoškega lobija. Cilj, ki ga pod vodstvom ZDA in biotehnoških podjetij zasledujejo, je prisiliti ljudi v uživanje GSO brez predhodnih in korektnih ugotovitev. Podpisani znanstveniki dokazujejo, da je veliko raziskav na živalih pokazalo, da lahko GSO sprožijo genetske mutacije s posledicami za zdravje. Poleg tega obsojajo način izvedbe eksperimenta in zahtevajo takojšnjo prekinitev.

Pomembni akterji v projektu Golden Rice so biotehnoško podjetje Syngenta, fundacija Rockefeller in človekoljubna fundacija Billa Gatesa. Projekt pa je bil speljan tudi s pomočjo agencije za raziskave v medicini v okviru ameriškega ministrstva za zdravje in je vključeval tako kitajske kot ameriške otroke.

Vodja projekta Golden Rice dr. Adrian Dubock je zanikal kršitve etičnega kodeksa, saj so bili preizkusi s hranjenjem odobreni s strani neodvisne porote. Poleg tega starši za sodelovanje niso bili deležni denarnega nadomestila. Otroke so v zahvalo za sodelovanje nagradili s torbami in svinčniki.

Eden izmed podpisnikov odprtega pisma Malcolm Hooper, upokojeni profesor farmacevtske kemije na Univerzi v Sunderlandu, je dejal, da "je takšen tip raziskav grozljiv - otroci kot laboratorijske živali – ni prav!". Profesor David Schubert iz Salk

Institute of Biological Studies v San Diegu je dejanje označil za nemoralno in ga primerjal s trženjem novega zdravila brez toksikoloških testov ali preizkusov varnosti.

Med podpisniki sta tudi direktor Tescovega centra za ekološko pridelavo hrane profesor na Univerzi v Newcastlu Carlo Liefert in dr. Stanley Ewen, ki je sodeloval pri raziskavah GS krompirja na podganah, ki so pokazale njegovo škodljivost.

Upamo, da je, medtem ko to pišemo, poskus že ustavljen in da ljudje ne bomo dovolili nehumanega ravnanja, ki se ga poslužujejo slepo prepričani zagovorniki GSO.

Pripravil: ITR-info (www.itr.si)

INŠTITUT ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ
Metelkova 6, 1000 Ljubljana
Pisarna: Trubarjeva 50 (Okoljski center)
Tel. (01) 4397 460; GSM 051 368 890
Faks (01) 4397 105
info@itr.si; www.itr.si